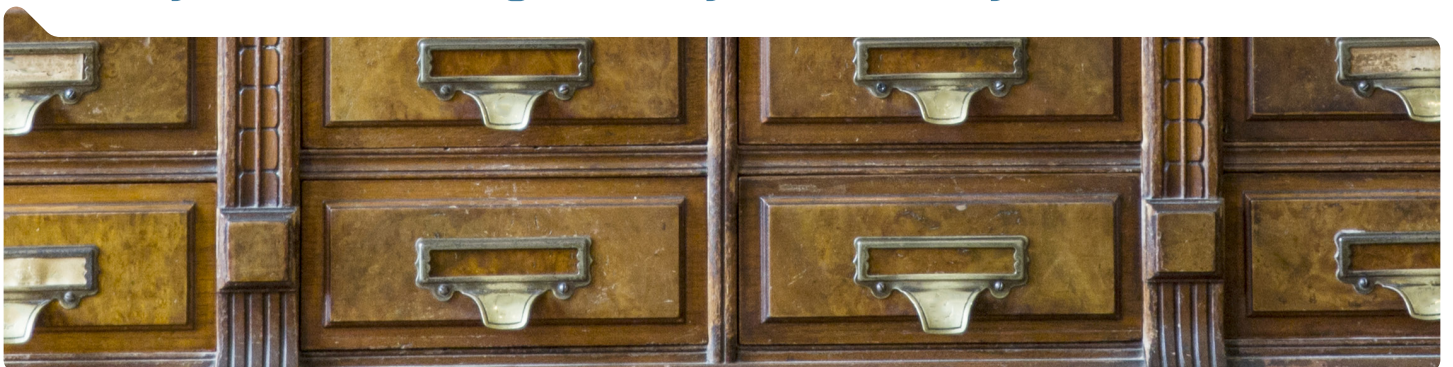

Pensioenfonds

Medewerkers Apotheken

Halfjaarverslag MVB januari - juni 2021

FIGUUR 1

Inhoudsopgave

	02
1. Inleiding Verantwoord Beleggen	04
2. Uitsluitingsbeleid	07
3. Stembeleid & Corporate Governance	12
4. Bijlagen	13

1. Inleiding Verantwoord Beleggen

Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (hierna ook: PMA) voert een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid (hierna: MVB-beleid) bij het beheer van haar vermogen. In deze halfjaarlijkse rapportage leest u de laatste stand van zaken met betrekking tot de ingezette instrumenten en vindt u terug welke activiteiten namens PMA zijn ondernomen. Op de website van PMA vindt u beleidsdocumenten en rapportages waarnaar in dit rapport wordt verwezen. Deze inleiding geeft een kort overzicht van de achtergrond van verantwoord beleggen.

1.1. Verantwoord beleggen

Pensioenfonds Medewerkers Apotheken vindt maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk. Pensioenfonds Medewerkers Apotheken vindt dat verantwoord beleggen bijdraagt aan het realiseren van een goed en betaalbaar pensioen voor huidige en toekomstige generaties. Daarom besteedt Pensioenfonds Medewerkers Apotheken waar nodig en mogelijk binnen de fiduciaire verantwoordelijkheid aandacht aan ecologische, sociale en governance onderwerpen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen door ondernemingen waarin belegd wordt speelt een belangrijke rol.

1.2. Uitgangspunten

Voor het MVB-beleid hanteert PMA de principes van het Global Compact van de Verenigde Naties (UN Global Compact) als uitgangspunt alsook de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (Guiding Principles).

Het UN Global Compact bestaat uit tien breed geaccepteerde principes (zie bijlage 5.1) en beslaat vier hoofdthema's:

- Mensenrechten;
- Arbeidsnormen;
- Milieu;
- Anticorruptie.

Deze principes vinden hun oorsprong in internationale verdragen zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de principes van de International Labour Organisation (ILO). Het UN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun eigen invloedssfeer kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitvoeren.

De OESO-richtlijnen geven naast de vier genoemde thema's richting aan ondernemingsgedrag op de volgende thema's:

- Consumentenbelangen;
- Wetenschap en technologie;
- Mededinging;
- Belastingen.

De UN Guiding Principles bieden internationaal geaccepteerde richtlijnen over hoe ondernemingen met mensenrechten dienen om te gaan.

1.3. Instrumenten

In de uitvoering van het verantwoord beleggen beleid hanteert PMA een aanpak waarbij gebruik wordt gemaakt van de volgende instrumenten:

1. Het uitsluiten van ondernemingen en landen;
2. Het voeren van dialogen met ondernemingen (engagement);
3. Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen (proxy voting).

De instrumenten, de gemaakte keuzes en de recente ontwikkelingen worden ieder in afzonderlijke hoofdstukken besproken.

Engagement wordt gestart in het tweede halfjaar van 2021 en stemmen is gestart in juni 2021. Het verslag over de inzet van deze twee instrumenten wordt daarom in de volgende rapportage opgenomen.

1.4. Reikwijdte van het verantwoord beleggen beleid

Beleggen via mandaten

Daar waar mogelijk past PMA haar MVB-beleid toe op de beleggingen. Het MVB-beleid van PMA is van toepassing op beleggingen in discretionaire mandaten. Vanaf 2021 belegt Pensioenfonds Medewerkers Apotheken in mandaten voor de volgende beleggingscategorieën:

- aandelen wereldwijd
- bedrijfsobligaties EU
- bedrijfsobligaties VS
- staatsobligaties
- beursgenoteerd vastgoed (wereldwijd)

PMA onderhoudt een uitsluitingenlijst waaraan de beheerders van deze mandaten zich dienen te houden. Daarnaast past PMA het stembeleid toe op de aandelen waarin het fonds belegt. Voor zowel de aandelenportefeuille als voor beide bedrijfsobligatieportefeuilles gaat PMA de dialoog aan met de ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt.

PMA maakt voor het beheer van haar vermogen ook gebruik van externe vermogensbeheerders. Wanneer het pensioenfonds gebruik maakt van beleggingsfondsen van externe vermogensbeheerders, is het niet mogelijk om het eigen MVB-beleid toe te passen. PMA kiest er daarom voor om in beleggingsfondsen te beleggen die zo veel mogelijk aansluiten bij de uitgangspunten van het pensioenfonds. Deze beleggingsfondsen worden vervolgens ook aan ESG-criteria getoetst.

Specifiek beleid vastgoed (niet-beursgenoteerd)

Voor vastgoedbeleggingen (niet-beursgenoteerd) hanteert Pensioenfonds Medewerkers Apotheken geen uitsluitingen op objectniveau. Het ESG-beleid voor vastgoed is gericht op 'positive screening'. Binnen de randvoorwaarden (zoals risico/rendement en de positie van PMA binnen fondsen) verlangt PMA het onderstaande van de externe managers van vastgoedportefeuilles:

A) Minimaal 80% van de objecten/managers heeft een minimale score van drie GRESB -sterren en in 2021 gemiddeld minimaal vier GRESB-sterren voor alle beleggingen van de vastgoedfondsen/-mandaten, waarin PMA direct belegt.

B) PMA nodigt de (bestaande en -eventueel- toekomstige) operationele managers uit voor een gesprek over:

- het klimaatrisico in hun portefeuilles
- de locaties van hun beleggingen
- de CO2-uitstoot van hun beleggingen
- de verdeling van GRESB-scores van hun beleggingen

1.5. Transparantie en verantwoording

Transparantie is onafscheidelijk verbonden aan een goed MVB-beleid. PMA rapporteert daarom tweemaal per jaar over hoe zij de afgelopen periode invulling gaf aan het MVB-beleid. Ook rapporteert PMA over de wijze waarop instrumenten zijn ingezet op sociale, governance en milieuthema's. Daarnaast geven wij vanaf eind 2021 inzicht in ons stemgedrag via een vote disclosure system. De rapportages en het systeem worden toegankelijk gemaakt via de website van PMA. Ook staan de volgende documenten op website:

1. Verantwoord beleggen beleid;
2. Uitsluitingsbeleid ten aanzien van controversiële wapens, structurele normschenders en tabaksproducenten;
3. Corporate governance en stembeleid.

1.6. Recente ontwikkelingen

In het afgelopen halfjaar heeft PMA verschillende stappen gezet op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. PMA heeft haar MVB-beleid verder aangescherpt. Dit beleid is te vinden op [de website van PMA](#). In het eerste halfjaar heeft PMA onder andere de volgende stappen gezet op het gebied van MVB:

Vaststellen MVB-focusthema's

PMA heeft ervoor gekozen om binnen het MVB-beleid twee thema's extra aandacht te geven: goede en betaalbare medicijnen en wegwerp plastic. Deze thema's zijn mede op basis van input van deelnemers gekozen. Voor de verdere invulling en implementatie van deze focusthema's is nagegaan welke MVB-instrumenten het meest effectief kunnen worden ingezet. De nadruk ligt op stemmen, engagement en het ondersteunen van vooruitstrevende initiatieven.

Ondertekenen investor statement Access to Medicine Foundation

Een van de vooruitstrevende initiatieven op het gebied van betaalbare medicijnen is het investor statement van de Access to Medicine Foundation. PMA heeft dit statement ondertekend. Hiermee stimuleert PMA het voeren van dialogen op basis van de onderzoeken die de Access to Medicine Foundation doet. Een van de bekendste onderzoeken is de ranglijst van de 20 grootste farmaceuten wereldwijd over hoe zij bijdragen aan de ontwikkeling en het

beschikbaar maken van medicijnen, met name in ontwikkelingslanden.

Inrichten stemmen en engagement

Bij de aanvang van het aandelenmandaat gaat PMA ook stemrechten uitoefenen. Ook zal engagement worden toegepast op de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles. De engagement omvat enerzijds de dialoog aangaan met mogelijke schenders van internationale normen (normatieve engagement). Het doel hiervan is deze schendingen te voorkomen of op te heffen. Anderzijds wil PMA door middel van engagement ondernemingen stimuleren hun bedrijfsvoering te verbeteren op de genoemde focusthema's. Hiertoe wordt thematische engagement gevoerd met relevante bedrijven in de portefeuille op de thema's plastics en toegang tot goede en betaalbare medicijnen.

Evalueren ESG-criteria beursgenoteerd vastgoed

PMA heeft een evaluatie uitgevoerd van de ESG-criteria die gehanteerd worden binnen het wereldwijde mandaat beursgenoteerd vastgoed. Opties tot aanscherping van deze criteria worden besproken met de beheerder van de vastgoed portefeuille.

Voldoen aan Europese duurzaamheidswetgeving

Het voldoen aan Europese duurzaamheidswetgeving is komende jaren een belangrijk onderwerp voor PMA. PMA is compliant met de Sustainable Finance Disclosure Regulation, die in is gegaan per 10 maart 2021. Deze wetgeving vraagt om meer transparantie over duurzaamheid en de toepassing daarvan in het beleggingsbeleid. Om hieraan te voldoen zijn teksten in beleid en op de website aangepast. Naast het voldoen aan wetgeving, heeft PMA ook een uitvraag van de DNB ingevuld met betrekking tot ESG- en klimaatrisico's.

2. Uitsluitingsbeleid

Er kunnen uiteenlopende redenen zijn voor een institutionele belegger om op voorhand niet te willen beleggen in bepaalde ondernemingen of landen. Zo kan men ervoor kiezen om niet te beleggen in ondernemingen die ongewenst gedrag vertonen of ondernemingen die controversiële producten produceren. Wanneer een onderneming betrokken is bij een controversieel product, veelal een kernactiviteit van de onderneming, is het toepassen van een engagementbeleid niet reëel. Het is immers lastig de onderneming over te halen een ander product te produceren. PMA past in dat geval een uitsluitingsbeleid toe. Daarnaast kunnen ondernemingen die op structurele wijze met hun gedrag internationale normen met betrekking tot mensenrechten, milieu, arbeidsnormen of corruptie schenden en waarbij engagementresultaten achterblijven, worden uitgesloten van het beleggingsuniversum. Hierbij vormen de principes van het UN Global Compact, de UN Guiding Principles en de OESO-richtlijnen het uitgangspunt. Het uitsluitingsbeleid van PMA richt zich op drie onderdelen: producenten van controversiële wapens, tabak en structurele schenders van internationale gedragsnormen.

2.1. Controversiële wapens

2.1.1. Definitie controversiële wapens

PMA kiest ervoor niet te beleggen in ondernemingen die controversiële wapens produceren. Wij vinden wapens controversieel wanneer deze onevenredig veel leed en slachtoffers veroorzaken en geen onderscheid maken tussen burger- en militaire doelen. Ook na afloop van een conflict veroorzaken deze wapens nog op aanzienlijke schaal slachtoffers en ontwrichten deze de maatschappij en de economie. Dit is de reden dat wij ons beleggingsuniversum op voorhand willen ontdoen van deze producten. In de praktijk gaat het om de volgende wapens:

1. Nucleaire wapens;
2. Biologische wapens;
3. Chemische wapens;
4. Antipersoonsmijnen;
5. Clustermunitie.

Bij het bepalen van de definitie van controversiële wapens zoekt het pensioenfonds aansluiting bij internationale verdragen die door Nederland zijn ondertekend en bij het beleid van de Nederlandse overheid. Het volledige uitsluitingsbeleid kunt u terugvinden in het MVB-beleid op de website van PMA.

2.1.2. Vaststelling uitsluitingen

Het onafhankelijke onderzoeksbureau ISS ESG stelt ieder halfjaar vast welke ondernemingen betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens. Daartoe bekijkt het onderzoeksbureau het gehele beleggingsuniversum. Wanneer het onderzoeksbureau betrokkenheid vaststelt, is dat reden tot uitsluiting.

2.1.3. Overzicht uitsluitingen controversiële wapens

Verbod beleggen in clustermunitie

Met betrekking tot het verbod tot beleggen in clustermunitie heeft de AFM geïnventariseerd welke ondernemingen per 1 januari 2021 voldoen aan de criteria geformuleerd in artikel 21a Besluit Marktmissbruik. Uit deze inventarisatie blijkt dat de vier beursgenoteerde ondernemingen volgens tabel 2.1.3.1 in ieder geval onder de wettelijke definitie van een 'verboden onderneming' als bedoeld in artikel 21a Besluit Marktmissbruik vallen.

TABEL 2.1.3.1 INDICATIEVE AFM LIJST PER 1 JANUARI 2021¹

Onderneming	Land	Clustermunitie
Hanwha Corporation *	Zuid-Korea	ja
Poongsan Corporation	Zuid-Korea	ja
Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.	China	ja
LIG Nex1 Co Ltd.	Zuid-Korea	ja

¹ Bron: Achmea Investment Management & "Indicatieve AFM Lijst"

* Hanwha Corporation ('Hanwha') staat nu reeds enkele jaren op de lijst. Hanwha heeft op 30 juli 2020 echter publiekelijk bekendgemaakt (met name door een afname van buitenlandse investeringen) haar clustermunitietak af te splitsen. De activiteiten worden ondergebracht in een aparte zelfstandige onderneming (Korean Defense Industry) met eigen ontwikkel- en productiecapaciteiten. Hanwha heeft de afsplitsing van haar clustermunitietak vooralsnog niet afgerond.

Zie onderstaand de actuele uitsluitingslijst voor ondernemingen die betrokken zijn bij controversiële wapens:

- Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.
- Aryt Industries Ltd
- Babcock International Group PLC
- BAE Systems PLC
- Bharat Dynamics Limited
- Boeing Co/The
- Booz Allen Hamilton Holding Corp
- Brookfield Asset Management Inc. Class A
- Brookfield Business Partners L.P.
- BWX Technologies Inc
- CACI International Inc
- China Shipbuilding Industry Co., Ltd.
- Cohort PLC
- Constructions Industrielles de la Mediterranee SA
- Elbit Systems Ltd
- Fluor Corp
- Fortive Corp.
- General Dynamics Corp
- GP Strategies Corp
- Hanwha Corp
- Hitachi Zosen Corp
- Honeywell International Inc
- Huntington Ingalls Industries Inc
- Jacobs Engineering Group Inc
- KBR, Inc.
- Kratos Defense & Security Solutions, Inc.
- L3Harris Technologies Inc
- Larsen & Toubro Ltd
- Leidos Holdings Inc
- Leonardo SpA
- LIG Nex1 Co., Ltd.
- Lockheed Martin Corp

- Lumibird
- Moog Inc
- Morgan Sindall Group plc
- Motovilihinskie zavody PAO
- MTAR Technologies Ltd.
- Northrop Grumman Corp
- Poongsan Corp
- Poongsan Holdings Corp
- Premier Explosives Ltd
- Raytheon Technologies
- Rolls-Royce Holdings PLC
- S&T Dynamics Co Ltd
- S&T Holdings Co Ltd
- Safran SA
- Sandhar Technologies Ltd.
- Science Applications International corp
- Serco Group PLC
- SGL Carbon SE
- Solar Industries India Ltd.
- Spirit AeroSystems Holdings, Inc.
- Steel Partners Holdings LP
- Textron Inc
- Thales SA
- Ultra Electronics Holdings PLC
- Walchandnagar Industries Ltd
- Wartsila Oyj Abp

Per 1 juli 2021 is geen van de ondernemingen in het beleggingsuniversum betrokken bij de productie van biologische- en/of chemische wapens.

2.2. Tabaksproducenten

2.2.1. Definitie tabaksproducenten

PMA wenst op voorhand niet te beleggen in producenten van tabak(smiddelen). Het betreft de producenten van tabaksproducten én hun leveranciers, die minimaal 50% van de omzet halen uit leveringen aan tabaksproducenten.

2.2.2. Vaststelling uitsluitingen

Op basis van het criterium tabak wordt elk halfjaar de lijst van uitgesloten ondernemingen vastgesteld binnen de betreffende beleggingsuniversums. Deze lijst wordt gecommuniceerd naar alle relevante vermogensbeheerders die de lijst toepassen.

2.2.3. Overzicht uitsluitingen tabak

Binnen het beleggingsuniversum zijn per 1 juli 2021 de volgende ondernemingen aangemerkt als tabaksproducent

1

- 22nd Century Group Inc
- Adris Grupa DD
- Al Eqbal Co for Investment PLC
- Alliance One International Inc
- Altria Group Inc
- Asenovgrad Tabac AD-Asenovgrad
- British American Tobacco Malaysia Bhd
- British American Tobacco PLC
- Bulgartabac Holding AD
- Coka Duvanska Industrija AD Coka
- Compania de Distribucion Integral Logista Holdings SAU
- Duvanski Kombinat AD Podgorica
- Eastern Tobacco
- Electronic Cigarettes International Group Ltd
- Fabrika Duhana Sarajevo DD Sarajevo
- Fabrika Duvana AD Banja Luka
- Godfrey Phillips India Ltd
- Golden Tobacco Ltd
- Gotse Delchev Tabac AD-Gotse Delchev
- Gudang Garam Tbk PT
- Hrvatski Duhani DD
- Huabao International Holdings Ltd
- Imperial Brands PLC
- ITC Ltd
- Japan Tobacco Inc
- Karelia Tobacco Co Inc SA
- Khyber Tobacco Co Ltd

- Kothari Products Ltd
- KT&G Corp
- Mount TAM Biotechnologies Inc
- Ngan Son JSC
- NTC Industries Ltd
- Pazardzhik BTM AD Pazardzhik
- Philip Morris International Inc
- PFC Redevelopment Corp
- RLX Technology, Inc.
- Scandinavian Tobacco Group A/S
- Shanghai Industrial Holdings Ltd
- Shumen-Tabac AD-Shumen
- Sinnar Bidi Udyog Ltd
- Slantse Stara Zagora- BT AD
- Smokefree Innotec Inc
- Smoore International Holdings Ltd.
- Societe Ivoirienne des Tabacs SA
- Strumica Tabak AD Strumica
- Swedish Match AB
- Tabak ad Nis
- TSL Ltd/Zimbabwe
- Turning Point Brands, Inc.
- Union Tobacco & Cigarette Industries
- Universal Corp/VA
- Vector Group Ltd
- VST Industries Ltd
- Wismilak Inti Makmur Tbk PT

¹ Bron: Achmea Investment Management, Bloomberg

2.3. Normschenders

2.3.1. Definitie normschenders

Naast producenten van controversiële wapens vindt PMA ook dat ondernemingen die op grove en structurele wijze internationaal breed gedragen normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie schenden, moeten worden uitgesloten van het beleggingsuniversum. Hiervoor hanteert PMA een aantal belangrijke raamwerken als uitgangspunt, namelijk het UN Global Compact, de OESO-richtlijnen en de UN Guiding Principles. De OESO-richtlijnen onderscheiden naast de vier genoemde thema's ook de volgende thema's: consumentenbelangen, wetenschap en technologie, mededinging en belastingen. De *UN Guiding Principles* geven handvatten voor staten en ondernemingen hoe mensenrechtenschendingen in de praktijk te voorkomen, te adresseren en te mitigeren.

2.3.2. Vaststelling uitsluitingen

Voor de discretionaire aandelen- en bedrijfsobligatiemandaten wordt vastgesteld welke

ondernemingen UN Global Compact principes schenden. Het onafhankelijke onderzoeksbureau ISS ESG stelt jaarlijks (medio-jaar) vast welke ondernemingen betrokken zijn bij schendingen van internationale normen. Leidraad hierbij zijn de principes van het UN Global Compact op het vlak van mensenrechten, arbeidsnormen, milieunormen en anti-corruptie. Daartoe bekijkt het onderzoeksbureau het gehele beleggingsuniversum in de vorm van benchmarks.

Wanneer het onderzoeksbureau heeft geverifieerd dat een onderneming een schending pleegt op één van bovengenoemde principes kan dit aanleiding zijn met de onderneming in dialoog te gaan. PMA spreekt van een structurele schending wanneer de schending na de dialoog ten minste twee jaar nog niet (in voldoende mate) is opgeheven. Dan kan het pensioenfonds overgaan tot uitsluiting van de onderneming. Beleggingen in uitgesloten ondernemingen worden verkocht. Geen nieuwe aandelen of obligaties worden aangekocht zolang de onderneming op de uitsluitingslijst staat. Bij een geverifieerde opheffing van de schending zal de onderneming van de uitsluitingslijst worden verwijderd.

2.3.3. Overzicht uitsluitingen normschenders

Per 1 juli 2021 zijn wereldwijd 28 ondernemingen voor beleggingen uitgesloten van het relevante beleggingsuniversum vanwege structurele schendingen van internationaal breed geaccepteerde normen. Zie tabel 2.3.3.1 voor het volledige overzicht.

TABEL 2.3.3.1 UITSLUITINGSLIJST STRUCTURELE NORMSCHENDERS PER 1 JULI 2021¹

Onderneming	Norm	Schending
Altice Europe		Recht op zelfbeschikking
Altice Financing SA		Recht op zelfbeschikking
Altice Finco SA		Recht op zelfbeschikking
Altice Luxembourg SA		Recht op zelfbeschikking
B Communications LTD		Recht op zelfbeschikking
Bank Hapoalim		Recht op zelfbeschikking
Bank Leumi Le-Israel		Recht op zelfbeschikking
Bezeq The Israeli Telecom Co		Recht op zelfbeschikking
CELLCOM ISRAEL		Recht op zelfbeschikking
Centrais Eletricas Brasileiras S.A.- Eletrobras		Recht op zelfbeschikking

Centrais Eletricas Brasileiras SA- Eletrobras Pfd B		Recht op zelfbeschikking
Companhia Energetica de Minas Gerais- CEMIG		Rechten van inheemse volken
Enbridge, Inc.		Rechten van inheemse volken
Energy Transfer LP / Energy Transfer Operating LP		Rechten van inheemse volken
Export-Import Bank of India		Milieuvuiling
Harel Insurance Investments & Financial Services Ltd.		Recht op zelfbeschikking
Marathon Petroleum Corp.		Rechten van inheemse volken
Mizrahi-Tefahot Bank		Recht op zelfbeschikking
Partner Communications Co. Ltd / PARTNER COMMU ADR		Recht op zelfbeschikking
Phillips 66 / Phillips 66 Partners LP		Rechten van inheemse volken
POSCO / POSCO ADR		Obstructie vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen
Power Construction Corporation of China, Ltd		Milieuvuiling
Station Casinos LLC		Obstructie vrijheid van vereniging en recht op collectief onderhandelen
Sumitomo Chemical Co		Milieuvuiling
Sunoco Logistics Partners Operations LP		Rechten van inheemse volken
Syngenta AG		Milieuvuiling
Vale S.A.		Recht op zelfbeschikking
XPO Logistics		Arbeidsomstandigheden

¹ Bron: Achmea Investment Management, ISS ESG

3. Stembeleid & Corporate Governance

Corporate governance, of goed ondernemingsbestuur, heeft betrekking op de verhoudingen tussen de verschillende actoren van een onderneming zoals de Raad van Bestuur (RvB), de Raad van Commissarissen (RvC), aandeelhouders en andere belanghebbenden. Rekenschap, transparantie en toezicht spelen hierbij een centrale rol. De beleggingsfondsen beleggen onder andere in beursgenoteerde ondernemingen en zijn daardoor ook aandeelhouder. Door actief gebruik te maken van aandeelhoudersrechten kan PMA invloed uitoefenen op de onderneming. Het gaat hierbij om het benoemen van bestuurders, het goedkeuren van jaarstukken en in sommige gevallen kan het zich uitspreken over het beloningsbeleid. De beleggingsfondsen doen dit onder andere door deel te nemen aan de besluitvorming op de aandeelhoudersvergadering (stemmen). Door gebruik te maken van het stemrecht kunnen de beleggingsfondsen invloed uitoefenen op ondernemingen en invloed aanwenden om een betere corporate governance te stimuleren bij de ondernemingen. Een goede corporate governance draagt bij aan de lange termijn waardecreatie.

3.1. Pensioenfonds Medewerkers Apotheken als actief aandeelhouder

De Nederlandse Corporate Governance Code schrijft voor dat institutionele beleggers zoals pensioenfonds een beleid moeten hebben ten aanzien van het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van beursgenoteerde ondernemingen waarin zij beleggen. Daarbij wordt van de institutionele belegger gevraagd om minstens eenmaal per jaar aan te geven hoe invulling wordt gegeven aan het stembeleid. Daarnaast stelt de Corporate Governance Code dat de institutionele belegger minimaal eenmaal per kwartaal moet aangeven hoe hij stemde op de aandeelhoudersvergaderingen.

Pensioenfonds Medewerkers Apotheken voldoet aan de bepalingen van de Corporate Governance Code. Op de website van Pensioenfonds Medewerkers Apotheken zijn de volgende documenten te vinden:

1. Stembeleid;
2. Rapportagetool waarbij gerapporteerd wordt hoe gestemd is per aandeelhoudersvergadering.

3.2. Stemgedrag Pensioenfonds Medewerkers Apotheken

Pensioenfonds Medewerkers Apotheken stemt sinds 1 juni 2021. Daarom rapporteert PMA in het volgende MVB-verslag over het stemgedrag.

4. Bijlagen

4.1. Uitgangspunten van het Global Compact van de Verenigde Naties

Het UN Global Compact verlangt van bedrijven dat zij binnen hun invloedssfeer een aantal kernwaarden op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie omarmen, ondersteunen en uitoefenen. Bedrijven die het UN Global Compact initiatief onderschrijven, verbinden zich ertoe de onderstaande doelstellingen en waarden te steunen bij het uitvoeren van hun activiteiten:

Mensenrechten

1e principe: Bedrijven dienen binnen de eigen invloedssfeer de internationaal vastgelegde mensenrechten te ondersteunen en te respecteren; en

2e principe: er voor te zorgen dat zij niet medeplichtig zijn aan schendingen van de mensenrechten.

Arbeidsnormen

3e principe: Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven;

4e principe: alle vormen van verplichte en gedwongen arbeid te elimineren;

5e principe: zich in te spannen voor de effectieve afschaffing van kinderarbeid; en

6e principe: discriminatie met betrekking tot werk en beroep te bestrijden.

Milieu

7e principe: Bedrijven dienen het voorzichtigheidsbeginsel te hanteren met betrekking tot milieukwesties;

8e principe: initiatieven te ondernemen om grotere verantwoordelijkheid op milieugebied te bevorderen; en

9e principe: de ontwikkeling en verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren.

Anticorruptie

10e principe: Bedrijven dienen alle vormen van corruptie, inclusief afpersing en omkoping, tegen te gaan.

De principes van het UN Global Compact zijn gebaseerd op internationale verdragen, onder andere afgeleid van de Universele verklaring van de rechten van de mens, de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) inzake de fundamentele arbeidsrechten, en van de verklaring van Rio met betrekking tot milieu en ontwikkeling.

4.2. Relevante bepalingen Nederlandse Corporate Governance Code (2016 versie)

Principe 4.1 De algemene vergadering

Principe: De algemene vergadering kan een zodanige invloed uitoefenen op het beleid van het bestuur en de raad van commissarissen van de vennootschap, dat zij een volwaardige rol speelt in het systeem van checks and balances binnen de vennootschap. Goede corporate governance veronderstelt een volwaardige deelname van aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering.

Relevante best practice bepalingen

4.1.1 Het toezicht van de raad van commissarissen op het bestuur omvat mede het toezicht op de verhouding met aandeelhouders.

4.1.5 Indien een aandeelhouder een onderwerp op de agenda heeft laten plaatsen, licht hij dit ter vergadering toe en beantwoordt hij zo nodig vragen hierover.

4.1.6 Een aandeelhouder oefent het agenderingsrecht slechts uit nadat hij daaromtrent in overleg is getreden met het bestuur. Wanneer één of meer aandeelhouders het voornemen hebben de agendering te verzoeken van een onderwerp dat kan leiden tot wijziging van de strategie van de vennootschap, bijvoorbeeld door het ontslag van één of meer bestuurders of commissarissen, wordt het bestuur in de gelegenheid gesteld een redelijke termijn in te roepen om hierop te reageren (de responstijd). De mogelijkheid van het inroepen van de responstijd geldt ook voor een voornemen als hiervoor bedoeld dat strekt tot rechterlijke machtiging

voor het bijeenroepen van een algemene vergadering op grond van artikel 2:110 BW. De desbetreffende aandeelhouder respecteert de door het bestuur ingeroepen responstijd, bedoeld in best practice bepaling 4.1.7.

Principe 4.3 Uitbrengen van stemmen

Principe: Deelname van zoveel mogelijk aandeelhouders aan de besluitvorming in de algemene vergadering is in het belang van de checks and balances van de vennootschap. De vennootschap stelt, voor zover het in haar mogelijkheid ligt, aandeelhouders in de gelegenheid op afstand te stemmen en met alle (andere) aandeelhouders te communiceren.

Relevante best practice bepalingen

4.3.1 Een aandeelhouder stemt naar eigen inzicht. Van een aandeelhouder die gebruik maakt van stemadviezen van derden wordt verwacht dat hij zich een eigen oordeel vormt over het stembeleid of de door deze adviseur verstrekte stemadviezen.

4.3.5 Institutionele beleggers (pensioenfondsen, verzekeraars, beleggingsinstellingen, vermogensbeheerders) plaatsen jaarlijks in ieder geval op hun website hun beleid ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursvennootschappen.

4.3.6 Institutionele beleggers plaatsen jaarlijks op hun website en/of in hun bestuursverslag een verslag van de uitvoering van hun beleid voor het uitoefenen van het stemrecht in het desbetreffende boekjaar. Daarnaast brengen zij ten minste eenmaal per kwartaal op hun website verslag uit of en hoe zij als aandeelhouders hebben gestemd op algemene vergaderingen. Dit verslag wordt op de website van de institutionele belegger geplaatst.

Colofon

Deze halfjaarrapportage Maatschappelijk Verantwoord Beleggen is een uitgave van Achmea Investment Management; opgesteld in juli / augustus 2021.

Disclaimer

Achmea Investment Management B.V. ('Achmea IM') heeft de informatie in dit document met zorg samengesteld. De informatie is alleen bestemd voor gekwalificeerde beleggers en/of professionele beleggers zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht (Wft). Dit document is of bevat (i) geen aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen, te verkopen of te verhandelen, (ii) geen beleggingsaanbeveling of beleggingsadvies, (iii) geen juridisch, fiscaal of ander advies. Achmea IM raadt u af een (beleggings)beslissing uitsluitend te baseren op de informatie in dit document. Raadpleeg in voorkomende gevallen een juridisch, fiscaal of andere adviseur. Achmea IM is niet aansprakelijk voor schade die het gevolg is van zo'n (beleggings)beslissing. De informatie in dit document is (mede) gebaseerd op informatie die Achmea IM van betrouwbaar geachte informatiebronnen heeft verkregen. Achmea IM garandeert niet de betrouwbaarheid van die bronnen en de juistheid en volledigheid van de van die bronnen verkregen informatie. De informatie in dit document is puur informatief en u kunt daaraan geen rechten ontleen. Alle informatie is een momentopname, tenzij uitdrukkelijk anders is aangegeven. Het verstrekken van dit document na de oorspronkelijke publicatiedatum is geen garantie dat de hierin opgenomen informatie op die latere datum nog juist en volledig is. Achmea IM heeft het recht om deze informatie zonder aankondiging te wijzigen. Het noemen van rendementen op beleggingen in dit document dient uitsluitend als uitleg en toelichting. Achmea IM spreekt daarmee geen verwachting uit over het rendement of koersverloop van die beleggingen. De waarde van uw belegging kan fluctueren en in het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. U mag de informatie in dit document alleen voor eigen persoonlijk gebruik kopiëren.

U mag de informatie niet overnemen, vermenigvuldigen, distribueren of openbaren zonder schriftelijke toestemming van Achmea IM. Alle informatie (teksten, foto's, illustraties, grafisch materiaal, handelsnamen, logo's, woord en beeldmerken) blijft eigendom van of in licentie bij Achmea IM en wordt beschermd door auteursrecht, merkenrecht en/of intellectueel eigendomsrecht. Er worden geen rechten of licenties overgedragen bij gebruik van of toegang tot deze informatie. Achmea Investment Management B.V., statutair gevestigd te Zeist (KvK 18059537), beschikt over een vergunning als beheerder van beleggingsinstellingen zoals bedoeld in de Wet op het financieel toezicht. Achmea Investment Management B.V. is ingeschreven in het register van de Stichting Autoriteit Financiële Markten onder nummer 15001209.